HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דחזיין למעלה. שעומדות במקומן בסדר אבל כל שעה רואות למעלה: **אדר** למטה עליה למעלה: **דקיימן למעלה.** בגובה המלא שלא כשאר בני אדם: **וקיימן כסדרן.** כלומר [כ] והיכן[מ] עומדות במקומן כסדר אבל רואה את האדר ואת העלייה [ד] שעינו אחת רואה למעלה ועינו אחת רואה למטה: **בעינו.** תבלול בעינו דהוה ליה למכתב דק תבלול ואינא ידענא דלא שייכא אלא בעין: **איש עור.** מריבוא דאיש: **עור.** משמע שנטלו עיניו וליתנהו כלל: **מחסורייהא.** שחסרה מראיתו אבל רואה מקצת: **דק.** טייל"א מחסרת המראה ואינו ניטל [מא]: **מבלביתא.** לבן הפוסק בסירה ונכנס בשחור [ב] ואינו מקלר [מב] המראית כלל: **משוייתא.** שמשונות במעמדן כגון למעלה או למטה או רואה אדר ועלייה כאחת: **להיופא.** דאינו רואה [מג]: **אמיא מאיש.** [מד] דהני חורוור והמים הקבועין בהיותא ניהו ומפיק להו תנא דברייתא מאיש: **סבי שמש סני רב יוסף סני שמש.** שמוגא את השמש ואינו יכול לראות מקום שחמה זורחת שם: **חד מדידהו וחד מדידן.** שיש לו עין אחת דומה לעין אלו היושבין נגדי ועין אחת שלי. רב יהודה היה יושב כנגדו והיו עיניו משונות: **שכבנא.** שגביניו אדוכין ושוכבין על עיניו: **תרוטות.** עגולות: **ולירניות.** עגולות יותר מתרוטות: **דומעות.** מעט: **דולפות.** יותר מדומעות: **טורדות.** יותר מדולפות כמו (משלי כז) דלף טורד: **תנא אף הוריין ולופין והצומין.** הוי מוס דמזולדן עיניו [מה]: **והא גבי מומין סני להו.** להאי תומיין מי הוי מוס והא לא פסיל ליה מתני' אלא משום מראית העין: **לישתייר גרדומי.** שרשין לא הוי מוס אלא משום מראית העין: **מתני' מאבריו.** כגון ידיו ורגליו ושוקין: [מה] **לימס לימע.** [מו] במתני' מפרש לה: **לספוג.** שכוולות וסתומות: **גמ' עשר אמות.** קס"ד באמה שלו: **כעל מום.** דגופו גדול מזרועותיו דהא כל אדם אין גופו אלא שלש אמות באמתו: **באמה של** [מז] **קרש קאמינא.** דהיינו עשר אמה באמה של [מח] קרשים דאורך הקרשים לא נמדד באמתו של משה. והא דאמרן בפירקא דלעיל (דף מ.) אחת יתירה על של משה אלי אלבע לאו בשל משה ממש קאמר דודאי של משה היתה יתירה מאד [מט] על אותה של קדש שתיקן משה: **באלבע קטנה.** אם חוטמו גדול לפי שאר [נ] אברין יותר מדאי כשיעור רוחב אלבע קטנה הוי מוס היכי [נא] משערינן ליה מודדין חוטמו לחוטם בני אדם האדוכין בגופן כמוהו: **חזיזא** [נב] . אזניו אדוכות מאד עד שתכופות למטה: **במקדש.** דלא הוי מוס: **והאמת והלימס והאמע.** ומתני' דחשיב להו (באדם מומין) [נג] קאמר לפי שאינו שוה בזרעו של אהרן: **וזרוטן.** היינו עצם התחוב בתוך הקרנייס: זכרות הטלפייס היינו עצם שבתוך הטלפייס דזו היא כף הרגל: **ואין נפדין עליהם.** אם בהמת שאר קדשים [נד] שאינה בכור אינה נפדית בכך דלא הוי מוס גמור אלא לאיפסולי: **ונפדים עליהן.** וקשיא לרב חסדא דאמר אין נפדין [נה]: **לספוג מקובצות.** דנפיש זיפי שרשי עיניו גדולות: **והתימין.** דלית ביה ריסי עינים כלל: יותר מדומעות: טורדות. שדולפות בלא הפסק. ואיכא דאמרי טורדות שאין יכול לעצום עיניו אלא בטורח גדול למ"ה. זיורר דמזוורן עיניה. מטמרין עיניו: לופין. דנפיש זיפי שרשי עיניו גדולות: והתימין שתמו זיפין. דלית ביה ריסי עינים כלל:

מחזיר רב הונא חד [נז] **מדידהו.** [נח] פירוש רב יהודה שהיה לפניו פי' בקונטר' שהיו עיניו משונות ולא פירש במה היו משונות ור"ת מפרש דרב יהודה אריך בדורו הוה דאמר בפרק המפלת (נדה דף כד:) ורב הונא אינים גולת הוה כדאי' [נט] במסכת [נ] תעניות פרקא דחסידים ומשום הכי לא היו עיניו נכרות קטנות כ"כ משל סתם בני אדם אבל משל רב יהודה היו נכרות שהיו גדולות הרבה ולכך הקפיד רב יהודה והיינו שינוי דעינו אחת גדולה ואחת קטנה ואע"ג דלא הוי מומא לענין אחולי עבודה עד שתהא גדולה כשל עגל או קטנה כשל חוזז מכל מקום אין זה שוה בזרעו של אהרן: **עיניו** תרוטות. פי' בקונטרס עגולות כמו כי תרוטה בסנהדרין (דף [ס] קז) גבי לבנה ולירניות פירש בקונטר' עגולות יותר מתרוטות ותימה כיון דתנא קילתא כ"ש חמירתא וכענין זה קשה גבי דתנא דומעות דולפות וטורדות דולפות יותר מדומעות וטורדות יותר מדולפות ושמא איטטריך למיתני כולהו לאשמועינן דלא מיפסלי משום מומא אלא משום דאין שוה בזרעו של אהרן:

אע"פ שאינו כוחל שתי עיניו כאחת: [פ] [שתי עיניו למעלה] שתי עיניו למטה: [ס] מה שתי עיניו למעלה שתי עיניו למטה אילימא שתי עיניו למעלה דחזי למעלה שתי עיניו למטה דחזי למטה עינו אחת למעלה ועינו אחת למטה [ע] דחזאי עינו אחת למטה ועינו אחת למעלה היינו רואה את האדר ואת העלייה כאחת אלא שתי עיניו למעלה דקיימן למעלה שתי עיניו למטה דקיימן למטה עינו אחת למעלה ועינו אחת למטה דקיימי עינו אחת למעלה ועינו אחת למטה וקיימי כסדרן נמי ורואה את האדר ואת העלייה כאחת מנא הני מילי דת"ר [1] בעינו כל מה שבעינו מכאן אמרו שתי עיניו למטה שתי עיניו למעלה עינו אחת למעלה ועינו אחת למטה ורואה את האדר ואת העלייה כאחת או שמדבר עם חבירו ואחר אומר [פא] לי רואה תנו רבנן [2] עור בין סומא בשתי עיניו בין סומא באחת מעיניו חורוור והמים הקבועין מנין ת"ל איש עור אמר רבא למה לי דכתב רחמנא איש עור דק תבלול בעינו צריכי דאי כתב רחמנא עור משום דליתנהו כלל אבל חורוור והמים הקבועין דאיתנהו ביה לא כתב רחמנא איש ואי כתב רחמנא איש משום דלא קא חזי כלל אבל מחסורייתא לא כתב רחמנא דק ואי כתב רחמנא דק משום דמחסרן אבל מבלביתא לא כתב רחמנא תבלול ואי כתב רחמנא תבלול משום דמבלבלן אבל משום משניותא לא כתב רחמנא בעינו אמר רבא הלכך כל מחמת כהיותא אתיא מאיש מחסורייתא מדק מבלביתא מתבלול משניותא מבעינו: סבי שמש: תני רב יוסף סני שמש שגדיין מחזי רב הונא חד מדידן וחד מדידהו ואיקפד רב יהודה מיתיבי שכבנא [א] שגביניו שוכבים וגדום [ג] אחד שחור ואחד לבן תנא כל זוגא דלא שוי להדדי וגדום קרי ליה הצירן [ד] [3] עיניו תרוטות וצירניות דומעות דולפות [ג] טורדות תנא [ד] הזדיר והלופין [ה] והתמיר זויר דמזור עיניה לופין דנפישין זיפיה [ו] תמיר שתמו זיפין והני גבי מומין תנו להו והתנן שנשרו ריסי עיניו פסול מפני מראית העין לא קשיא הא דאשתיור גרדומי הא דלא אשתיור גרדומי: **מתני'** [ז] עיניו גדולות כשל עגל או קטנות כשל אווז [ח] גופו גדול מאבריו או קטן מאבריו [ט] חוטמו גדול מאבריו או קטן מאיבריו [י] [ח] הצומם והצומע איזהו צומע כל [ט] שאזניו קטנות והצומם כל שאזניו דומות לספוג [י] שפתו [יא] העליונה עודפת על התחתונה [יב] התחתונה עודפת על העליונה הרי זה מום [יג] [יב] ושנשרו שיניו פסול מפני מראית העין: **גמ'** אמר רב [יג] משה רבינו עשר אמות היה שנאמר [3] ויפרש את האהל על המשכן מי פרשו משה רבינו פרשו וכתיב [4] עשר אמות אורך הקרש אמר ליה רב שימי בר חייא לרב [יד] אם כן עשיתו למשה רבינו בעל מום דתנן גופו גדול מאבריו או קטן מאבריו [טו] אמר ליה שימי [טז] באמה של קרש קאמר: חוטמו גדול כו': תנא כאצבע קטנה: הצימם [יז] והצימע: תנא אף [יח] הצימם לא הוו ידעי רבנן מאי צימם שמעו לההוא טייעא דהוה קאמר מאן [יט] דבעי צימם ואישתכח גדיא חזיזא [יט] אמר רב חסדא עז שאין לה קרנים ורחל שיש לה קרנים כשרים לגבי מזבח תניא נמי הכי יש דברים שהן כמומין ואינן [יא] כמומין ושוחטין עליהם במקדש אבל לא במדינה ואלו הן עז שאין לו קרנים ורחל שיש לו קרנים והצימם והצימם [יב] והצומע אמר רב חסדא אמר [יג] [יד] אמימר [טו] נטלו קרנותן וזכרותן עמהן פסולה ואין [טו] פודין עליהם נטלו טלפיים וזכרותם עמהן [טו] פסולין ונפדין עליהם מיתיבי [יד] נטלו קרניין וטלפיין וזכרותן עמהן [יז] פסולין ונפדין עליהן לא קשיא הא דאיתעקור איתעקורי [יח] הא דאיגום איגומי ודאיגום [יח] איגומי פסול ורמינהו [יט] פרה [כ] שקרניה וטלפיה שחורים יגוד תרגמה זעירי מעילוי [יט] זכרות: מתני'

מתני' [יא] א מיי' פ"מ מהלכות מיאת מקדש הלכה ד:
יב ב מיי' שם הלכה ו:
יג ג מיי' פ"ב מהלכות איסורי מזבח הלכה ב
סמג עשין קיא טור"ד סימן שט:
יד ד מיי' פ"מ מהלכות מיאת מקדש הלכה יד:
טו ה מיי' שם הל' ז:
טז ו מיי' שם הלכה ג:
יז ז מיי' שם הלכה ח:
יח ח מיי' שם הל' יז:
יט ט י מיי' פ"ב מהל' איסורי מזבח הל' ד טור שם:
כ כ מיי' פ"ל מהלכות פרה הלכה ה:

שיטה מקובצת

(א) למטה דחזי עינו: (ב) אומר כי רואה: (ג) זגדום שבביניו אחד: (ד) הצירן תנא עיניו: (ה) והלופין התימין זויר דמזור' תי' והתמיר נמחק: (ו) דזיפיה תומיין שתמו דזיפיו והני גבי מומין תני להו: (ז) מאבריו הצמם והצמע ס"א הצימם והצמע: (ח) מום ושנטלו שיניו: (ט) שימי את באמה של קדש קאמינא: (י) הצימם. ס"א הצימם והצמע תנא אף הצימם לא הוי ידעי רבנן מאי הצימם כו' וכן גירסת הרגמ"ה: (יא) מאן בעי צימם: (יב) חזזיא הוזיא אמר רב: (יג) והצימם והצמע: (יד) אמר אבימי נטלו קרנים וזכרותן: (טו) ואין נפדית עליהן: (טז) עמהן פסולה ונפדית עליהן: (יז) עמהן פסולה ונפדית עליהן: (יח) דראיגום איגומא מי פסלא ורמינהו: (יט) מעילוי זכרותייהו: (כ) כלומר ואינן עומדות: (לא) ניטל כולו הס"ד: (לב) רואה כלל הס"ד: (לג) מאיש דקתני חורוור והמים הקבועין וכהיותא דהני חורוור נינהו: (לד) עיניו שאינו יכול לנוח אלא משוטטות ע"כ ל"א דעמיק ופתח כל שעה הס"ד ומה"ד דנפישן זיפיה שארוכין שערות שבבת עינו הס"ד ומה"ד תמי שאין לו שיער בבת עינו: (לה) מה"ד הצימם והצימע ה"ג: (לו) תיבות במתני' מפרש לה נמחק: (לז) של קודש: (לח) של קודש: (לט) היתה גדולה מאד אלא על: (מ) שאר אבריו יותר: (מא) חזזיא הוזיא אזניו: (מב) קדשים היא שאינה: (מג) אין נפדית הס"ד: (מד) בדעיקור איעקורי הקרניים כו' דרב חסדא: (מה) מכאן מפסלה הס"ד: (מו) חד מדידן פי' ר"י שהיה יושב לפניו: (מז) כדאיתא בפרק בני העיר ואע"פ שהיה אינש גוצא לא היו:

רבינו גרשון (המשך)

לא קשיא. הני דמוסיף תנא ברא הא דאישתייר גרדומי כלומר אע"ג דנשתייר עיקרו פוסל: והא. דמתניתין דלא אישתיור מגרדומי כלל: שימי באמה של קודש קאמינא. דהוה משה רבנו י' אמות באמותיו שלו לא היה אלא ג' אמות שלו כדרך כל אדם שגבוה ג' אמות שלו: תנא עד כעובי אצבע קטנה. הא קטן או גדול הוי מום: דומות לספוג מקובצות ביחד: גדיא חזיזא. שאזניו תלויות לו למטה: וזכרותו עמהם. הנעם שבפנים פסולה להקרבה: הא דאיגום איגומי. דנשתייר מקצת מזכרותן אין נפדית עליהן:

פרה אדומה שקרניה שחורות בראשו יגור במגרה אותו שחור ותהיה כשרה קסבר אף על גב דתחתך מזכרותן: לא תרגמא זעירי מעילוי דכרותיהו תחתך ולא איפסלה: